

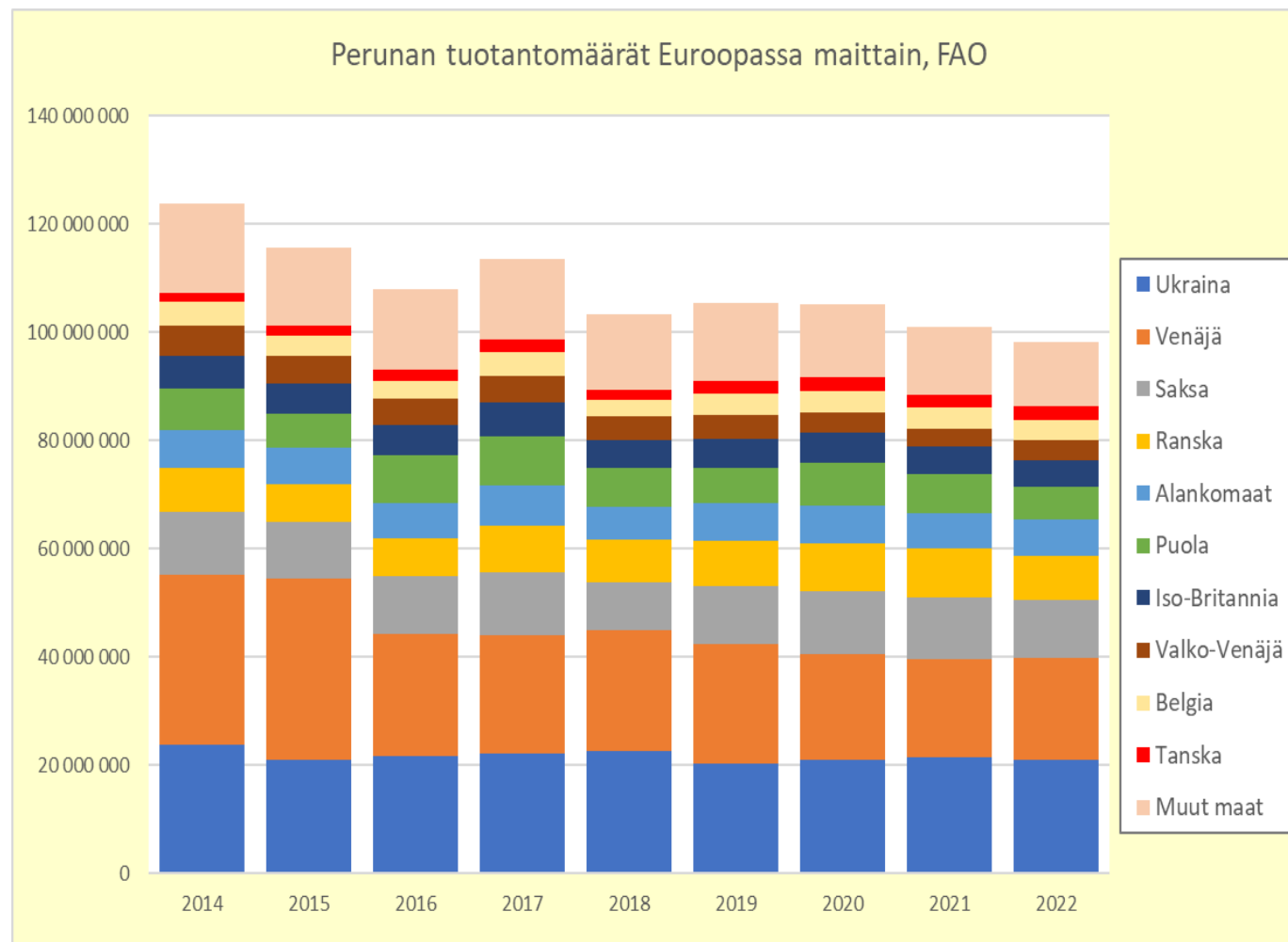

Perunamarkkinat

Perunapäivä, Kalajoki
Antti Lavonen, MTK ry
31.1.2024

Euroopan perunantuotanto

- Ukraina ja Venäjä ovat edelleen suurimmat tuotantomaat
- EU:n tuotanto on keskitynyt: DE, FR, NL, PL, BE

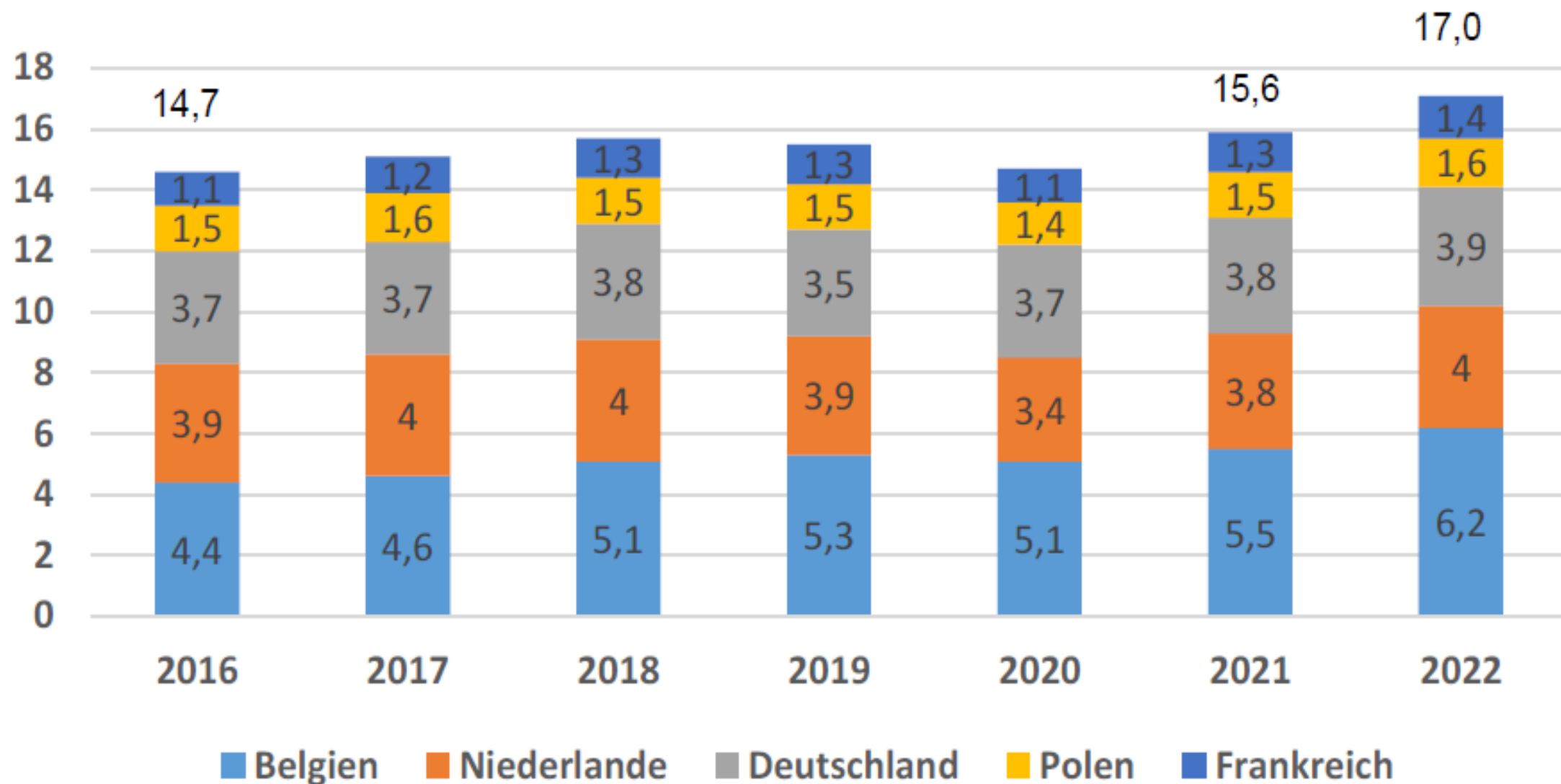

EU:n perunateollisuus kasvussa

- Teollisuusperunan viljely on kasvanut erityisesti koronavuosina vahvasti
  - Ranskanperunan raju kysyntä Euroopassa
  - Perunatuotteiden tuotantoa rajoittaa raaka-aineen saatavuus, mikä on nostanut teollisuusperunan hintaa
  - Kasvu on tapahtunut tärkkelys- ja siemenperunan kustannuksella
- Suurimmat tuotantomaat BE, NL, DE, PL, FR
  - Vahvin kasvu on Belgiassa, vuonna 2023 tuotantomäärä oli 7 milj. t
    - Viime vuosikymmenen vahvat investoinnit teollisuudessa kohdistuneet Belgiaan
- Tuotantoa EU:ssa ovat leikanneet heikot kasvukaudet
  - Kuivuus on keskeisin tuotantoa rajoittava tekijä
  - Kastelua rajoitetaan monissa maissa

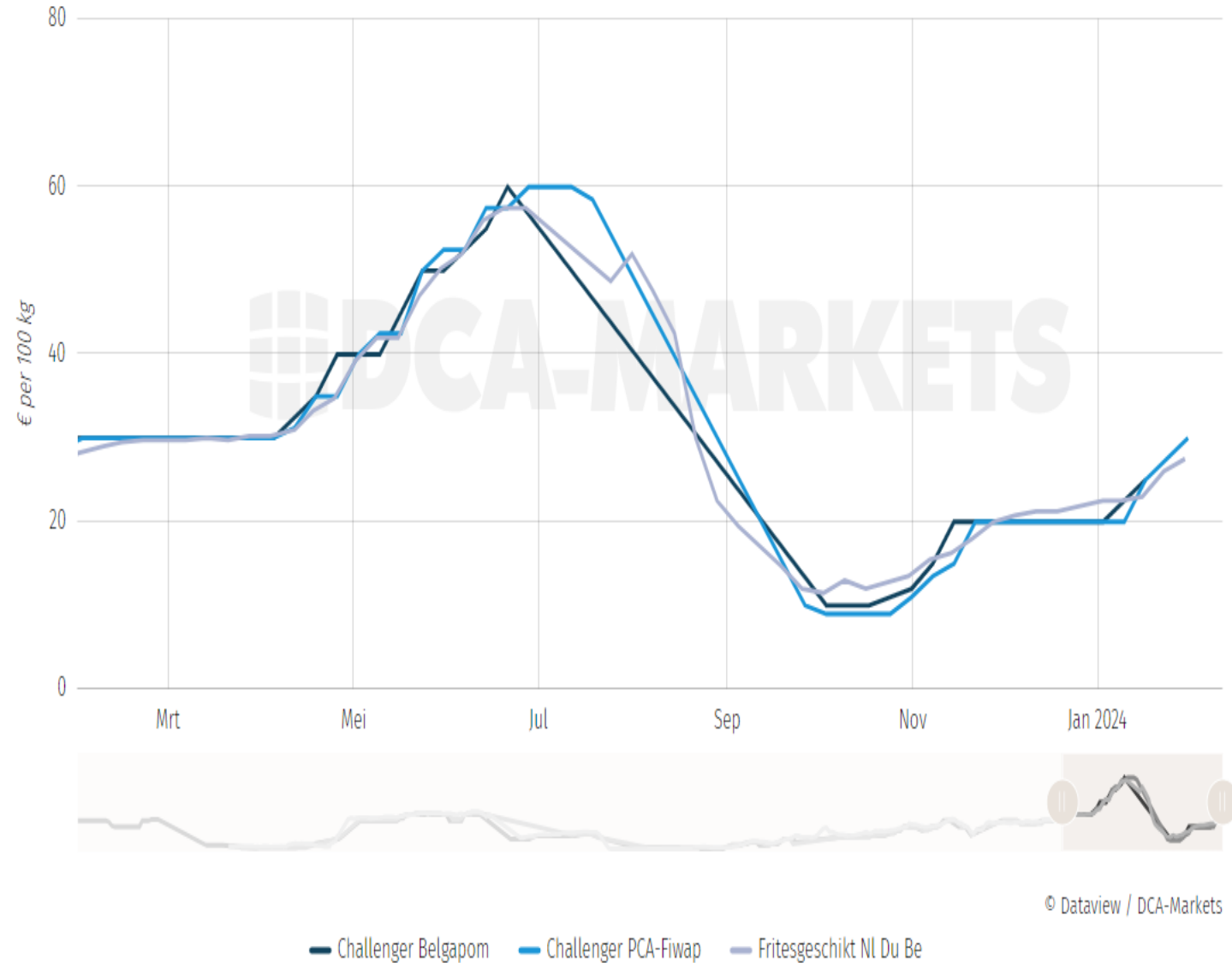
Processing of potatoes (excl. starch)

- mio tons -

Teollisuusperunan EU-hinnat

- EU:ssa SPOT-hinnat olivat viime elokuuhun asti vahvassa nousussa
- Alkusyksyn notkahduksen jälkeen on palattu normitasolle, 30 €/100 kg
- Futuurihinta ensi huhtikuulle 36,90 €/100 kg

Ensimmäisiä teollisuuden sopimuksia Belgiassa ja Alankomaissa

- 2023 sadolle tuli jo merkittävät korotukset, nyt lisäkorotukset, +1,4-2,8 €/100 kg
- Hinta alimmillaan syys-lokakuussa 17,5-19,5 €/100 kg, nousee kauden edetessä 30-32 €/100 kg tasoon

Iso-Britannian hinnat nousussa

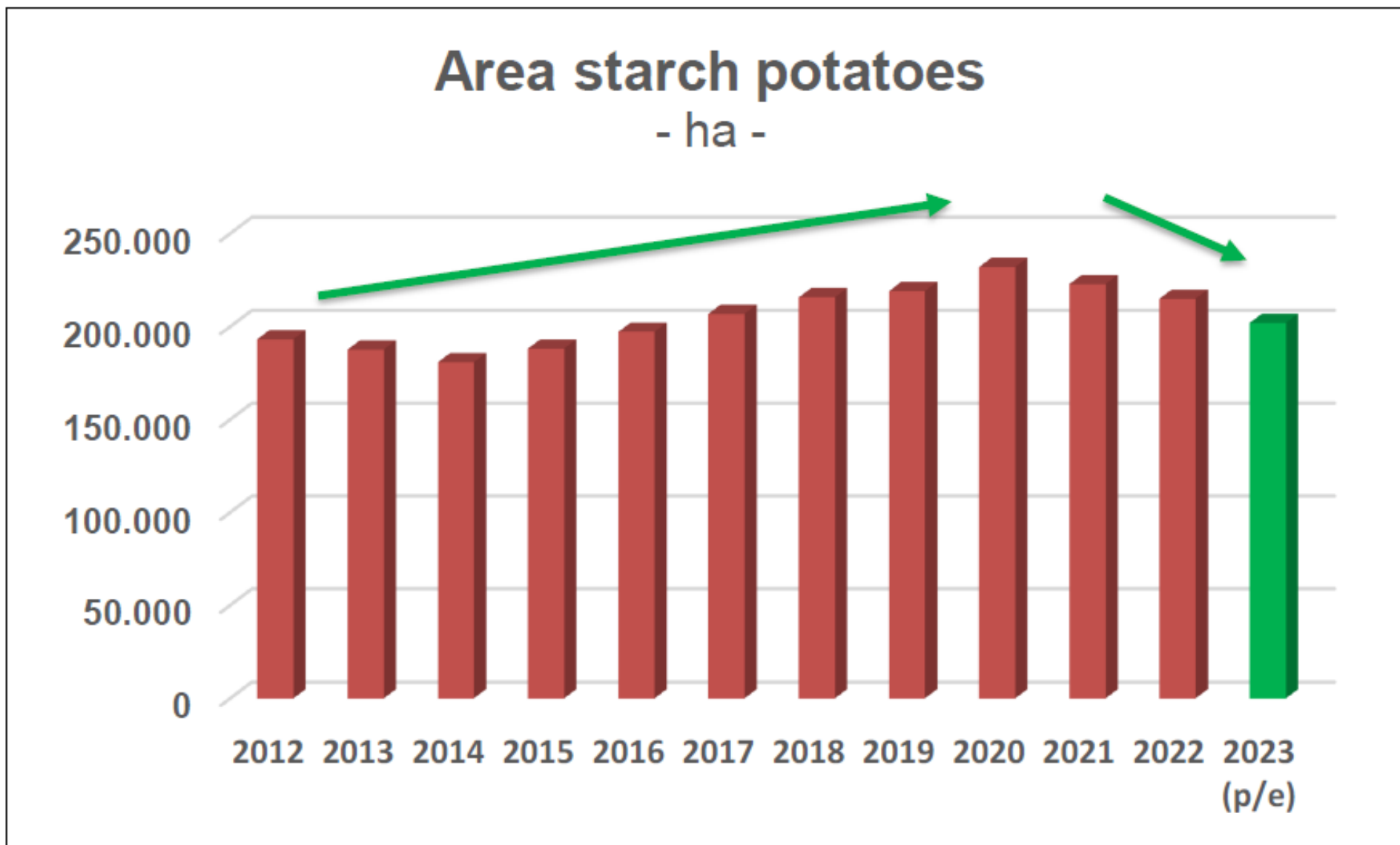
- Vähentynyt ala, pienentynyt perunasato ja vaikeat nosto-olot
- Hinnat lähestyvät 60 €/100 kg tasoa
- Suosittujen lajikkeiden hinnat vaihtelevat tammikuun puolivälissä 52,50-58,00 €/100 kg tasolla
- Vuosi sitten hinta oli 25 €/100 kg tasolla

EU:n tärkeysperunatuotanto

- Suurimmat tuotantomaat DE, DK, NL, PL, FR
- Merkittävin kasvu on Tanskassa, joka tuplasi tuotantoalan 7 vuodessa
  - Vahvat investoinnit perunatärkkelystehtaisiin
- EU tuotantoala kasvoi vuoteen 2020, jonka jälkeen ala on vähentynyt
- Tuotantoa EU:ssa ovat leikanneet myös heikot kasvukaudet

EU:n tärkkelysperuna-ala

Kotimaassa vaikea satokausi

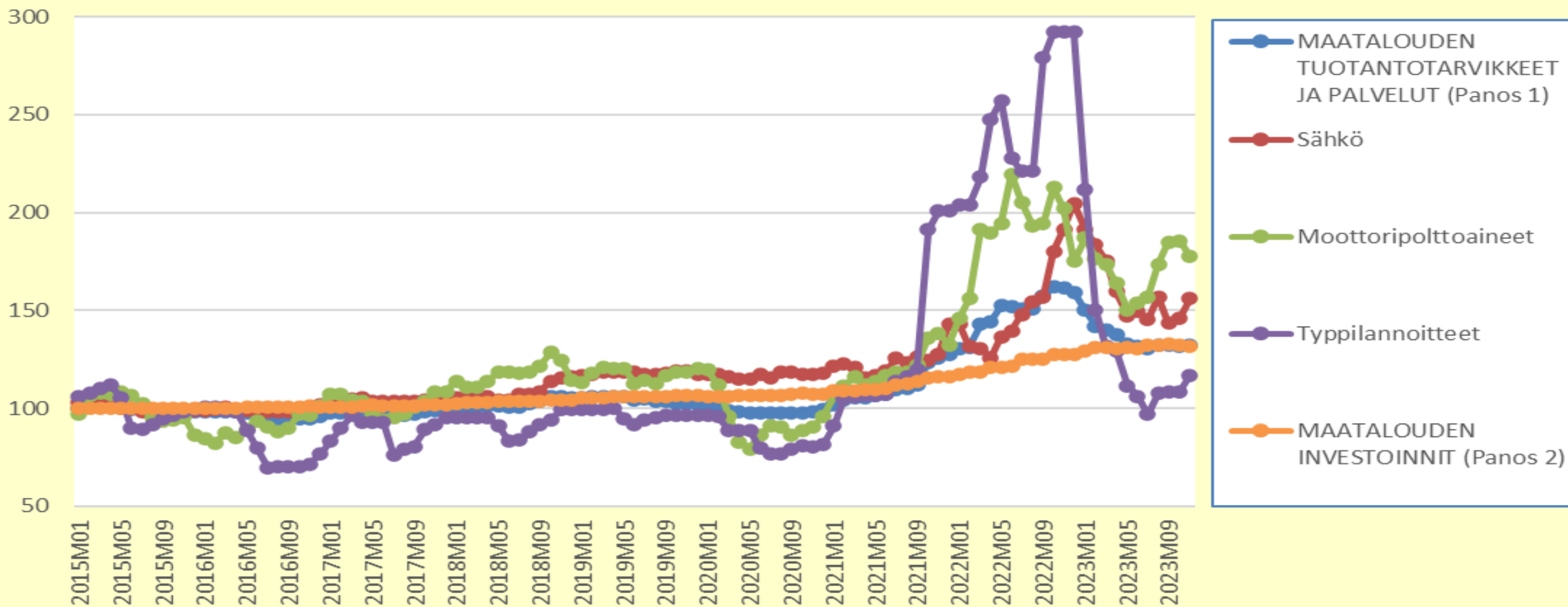
- Perunan nostot olivat märkyiden takia erittäin haasteelliset koko maassa
  - Nostojen työmäärä ja kustannukset olivat suuret
  - Perunaa jäi paljon nostamatta, erityisen vaikeaa oli tärkkelysperunalla
  - Perunaa jäi maahan myös nostetuilla aloilla normaalia enemmän
  - Suuria vaihteluja on ollut maan eri osien ja tilojenkin välillä
  - Tärkkelysperunaa jäi nostamatta arvion mukaan 25-37 %, ruokaperunaa 8 % ja ruokateollisuusperunaa 12 %
  - Pakkaset lopettivat monin paikoin sadonkorjuuyritykset lokakuun puolivälissä
  - Ensi kauteen vaikuttaa tilojen oman siemenlisäyksen (määrä, laatu/säilyvyys)

Ukrainan sota aiheutti taloudellisen kriisin

- Jo aiemmin nousussa olleet kustannukset räjähtivät kasvuun
  - Lannoitteet, polttoaineet, sähkö
  - Viime kesän sato tuotettiin ennätysellisen kalliilla tuotantopanoksilla
  - Kun merkittävä osa sadosta jäi maahan suuren työmäärän jälkeen, on tilojen taloustilanne todella vaikea
  - Rahaa ei ole uuden kauden panosten hankintaan
  - Kustannukset ovat jääneet vanhaa normitasoa korkeammalle
- Satovahinkojärjestelmä on ajettu alas
- Satovahinkovakuutuksia ei ole kovin monella eikä niitä pidetä ehdoiltaan järkevinä

Tuotantokustannukset

Maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksi, marraskuu 2023,
2015=100, Tilastokeskus

Maatalouden tuotantovälineiden ostohintojen muutos

Tilastokeskus, marraskuu 2023	Muutos, %			
	12 kk	24 kk	36 kk	48 kk
Maatalouden tuotantotarvikkeet (Panos 1)	-18	5	35	29
Siemenet	0	7	21	23
Energia, voiteluaineet	-15	26	70	43
Lannoitteet ja maanparannusaineet	-49	-27	57	41
Torjunta-aineet	2	14	18	19
Koneiden huolto ja korjaus	4	10	15	15
Rakennusten huolto ja korjaus	1	6	27	28
Maatalouden investoinnit (Panos 2)	4	14	23	24
Sadonkorjuuseen käytettävät koneet ja laitteet	4	19	25	27
Kasvinviljelyssä käytettävät koneet ja laitteet	0	8	38	31
Traktorit	6	17	24	27
Maatalousrakennukset	2	8	20	20
TUOTANTOVÄLINEET YHTEENSÄ (Panos 1 + Panos 2)	-13	8	31	28

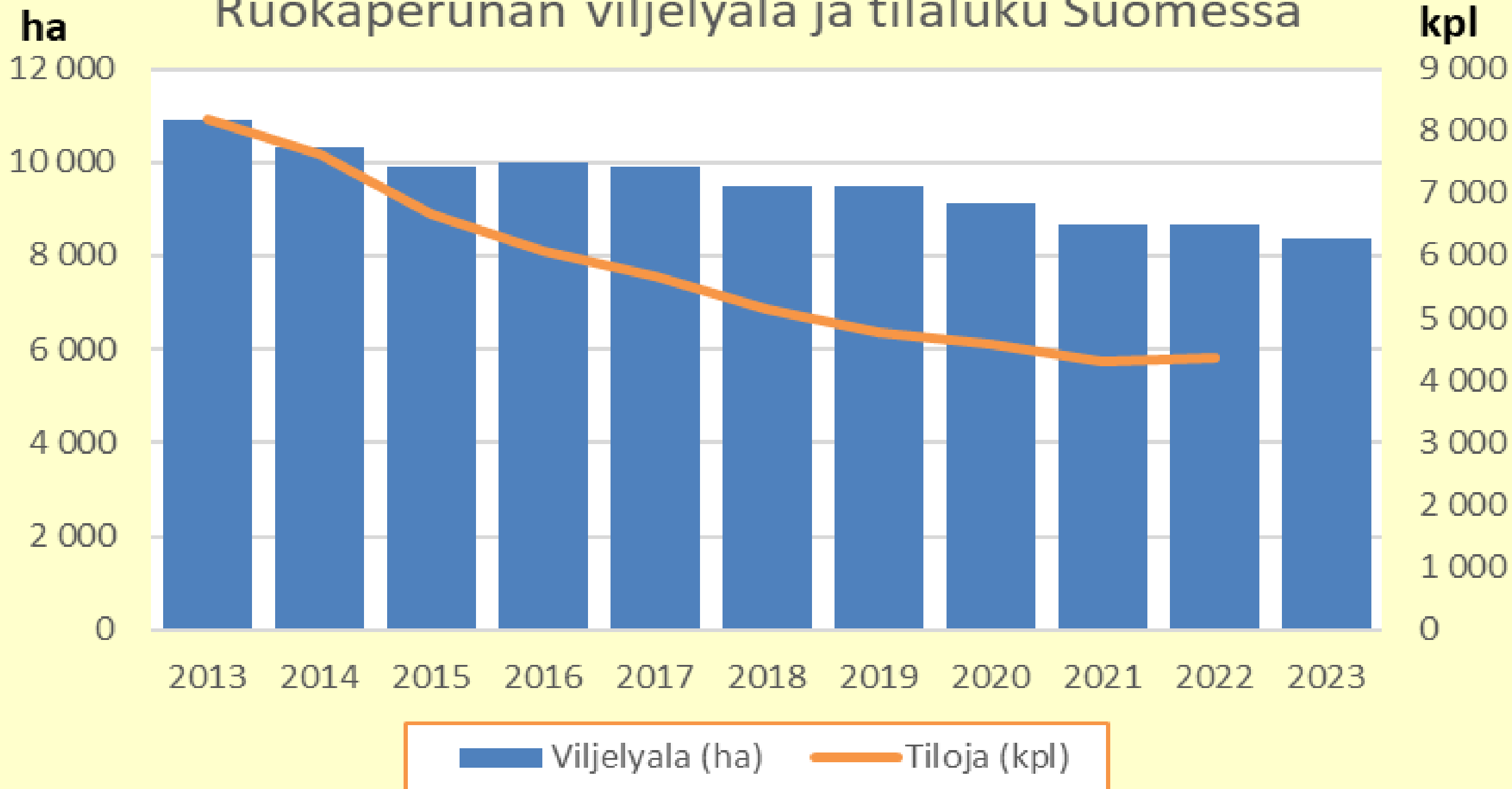
Perunan viljelyala Suomessa vuosina 2015-2023

	Viljelyala, 1 000 ha						
	Peruna yhteensä	Ruoka-peruna	Varhais-peruna	Ruokateolli-suusperuna	Tärkkelys-peruna	Muu peruna 6)	
2015	22,1	9,9	0,8	3,2	6,6	1,7	
2016	21,9	10,0	0,8	3,1	6,4	1,7	
2017	22,1	9,9	0,8	3,0	6,6	1,8	
2018	21,6	9,5	0,8	2,9	6,7	1,7	
2019	21,7	9,5	0,7	3,0	6,8	1,7	
2020	21,1	9,1	0,8	3,0	6,6	1,7	
2021	20,4	8,7	0,8	2,8	6,4	1,7	
2022	19,6	8,7	0,7	2,8	5,9	1,6	
2023	19,0	8,4	0,7	2,9	5,5	1,5	

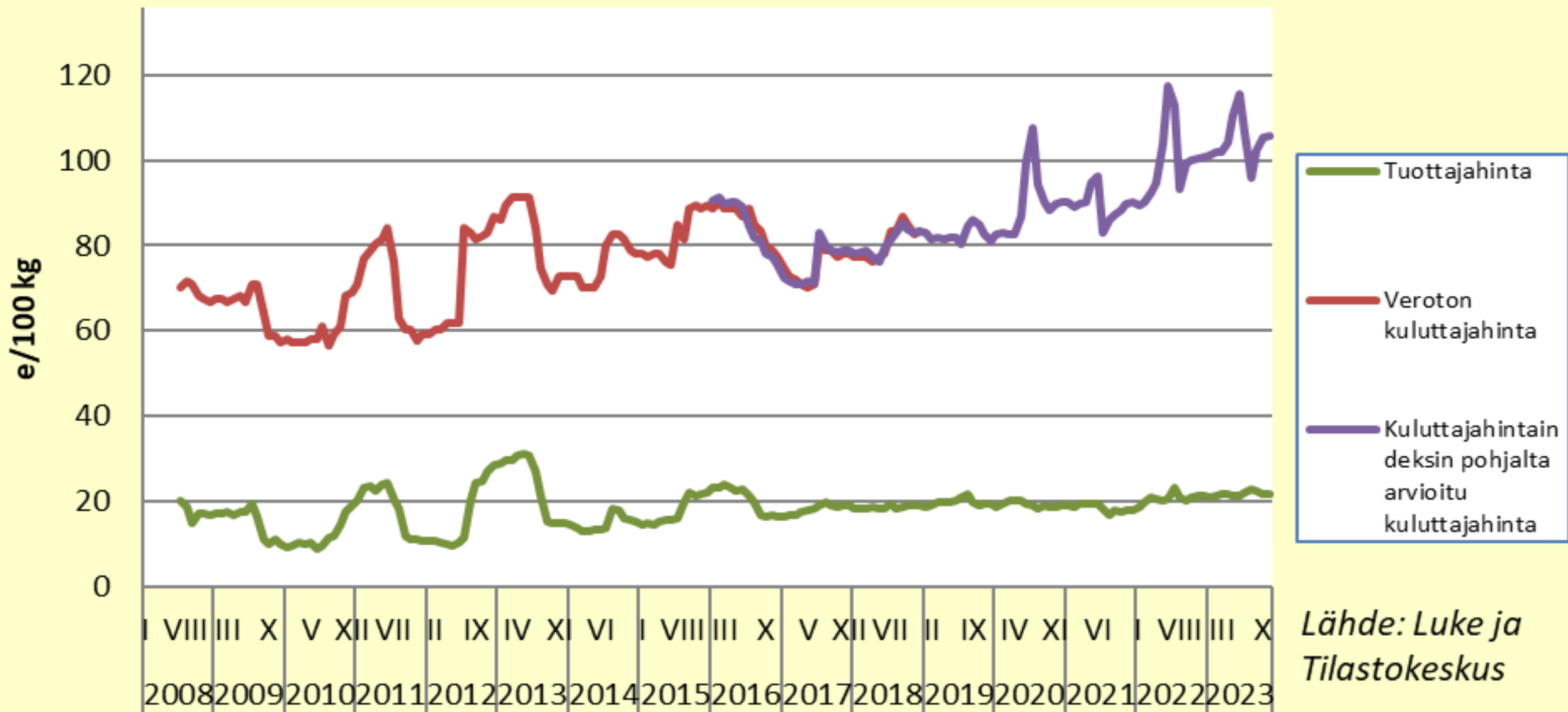
Lähde: Luonnonvarakeskus

6) Siemenperuna ja muu peruna.

Ruokaperunan viljelyala ja tilaluku Suomessa

Ruokaperunan veroton kuluttaja- ja tuottajahinta kuukausittain nettokiloille

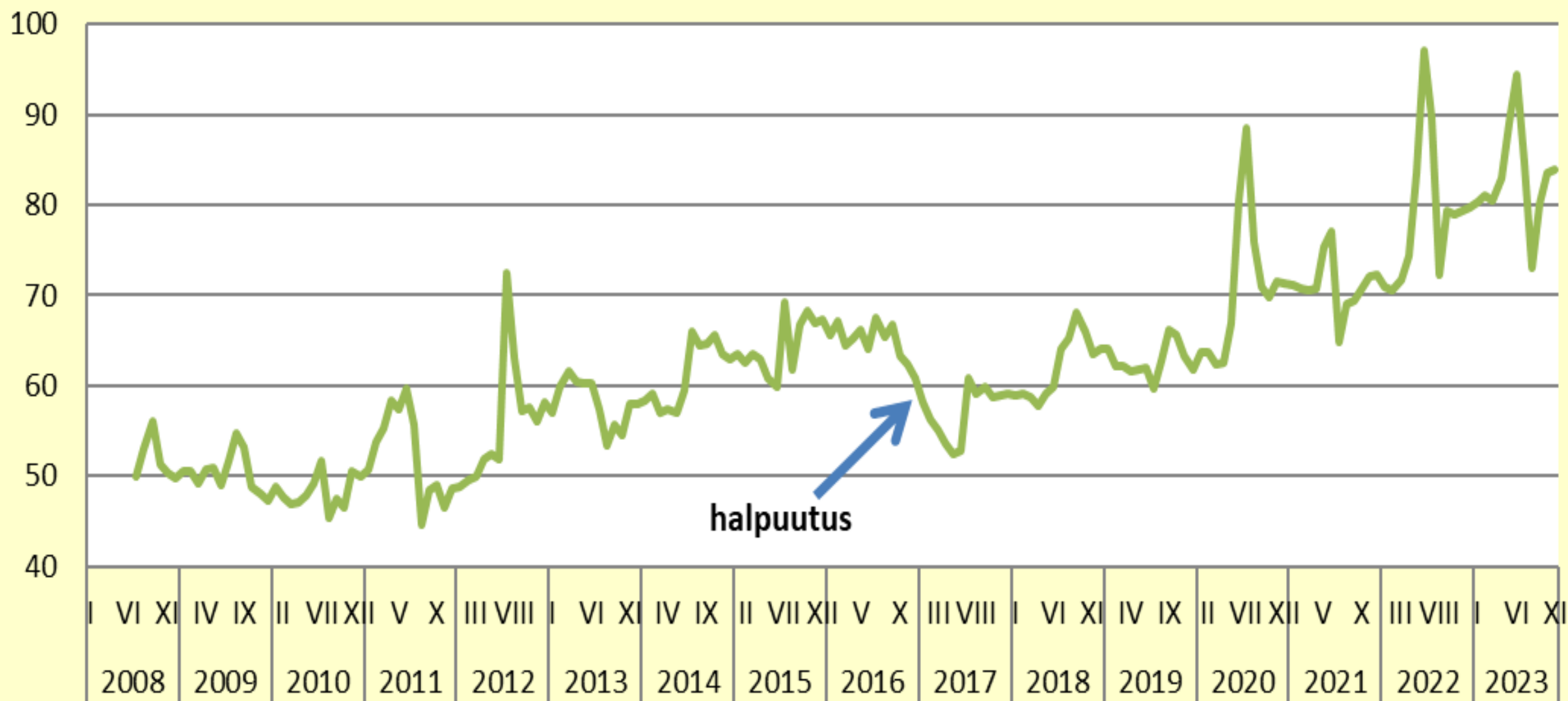

Lähde: Luke ja Tilastokeskus

Ruokaperunan verottoman kuluttaja- ja tuottajahinnan erotus, snt/kg

Vuodesta 2019 lähtien kuluttajahinta arvioitu kuluttajahintaineksistä

Lähde: Luke ja Tilastokeskus

Ruoka- ja ruokateollisuusperunan tuonti- ja vientimäärät satokausittain, Tullitilastot

kg

10 000 000

5 000 000

0

-5 000 000

-10 000 000

-15 000 000

-20 000 000

2018/19

2019/20

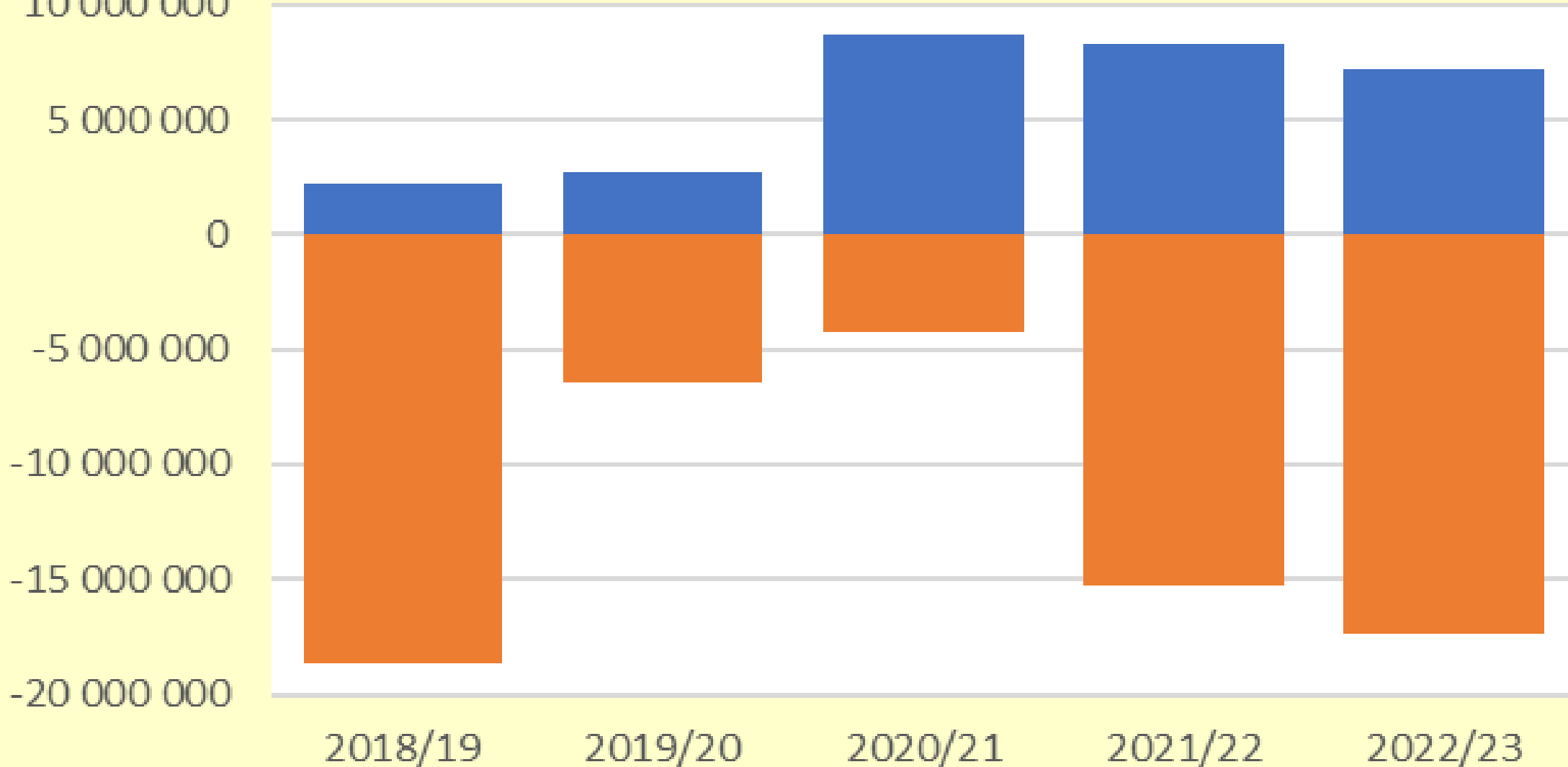
2020/21

2021/22

2022/23

Tuonti

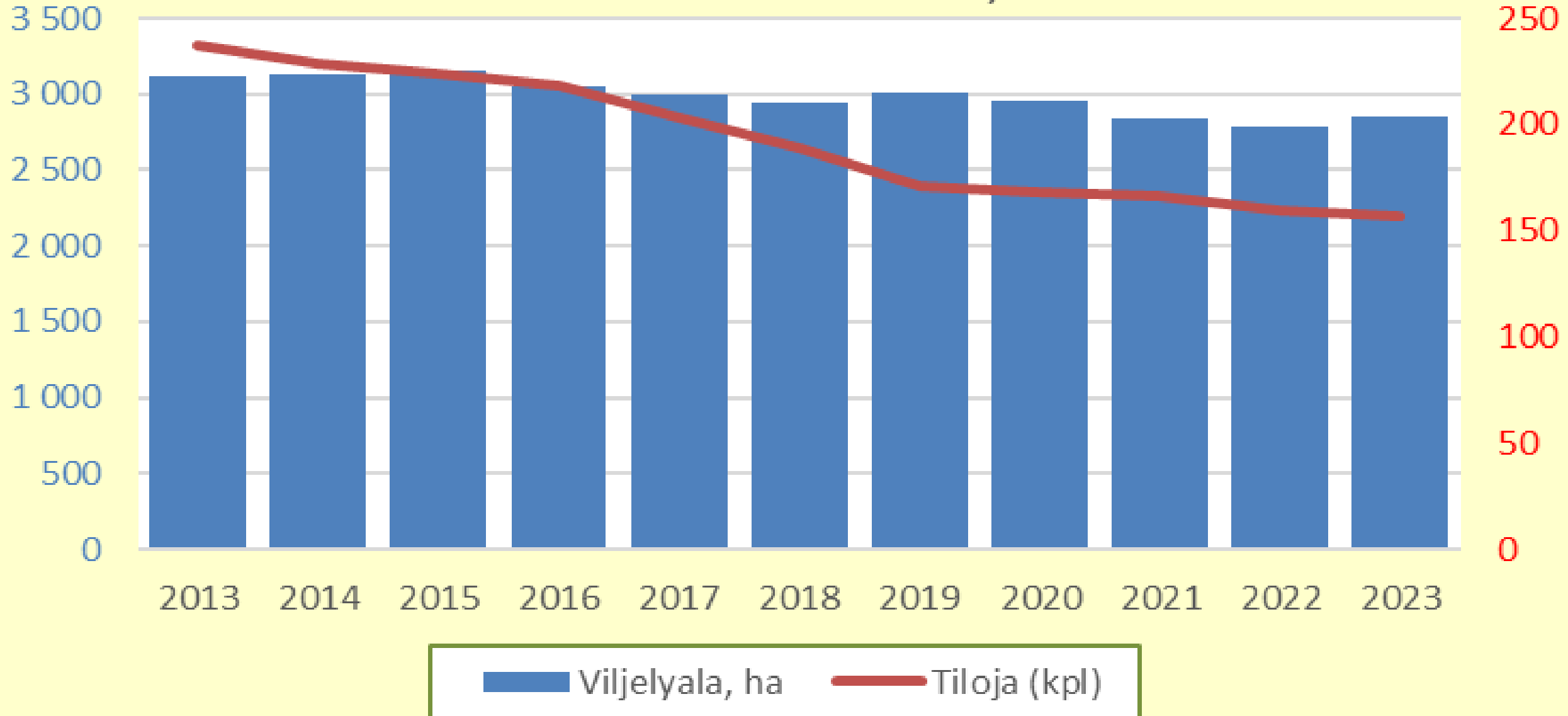
Vienti

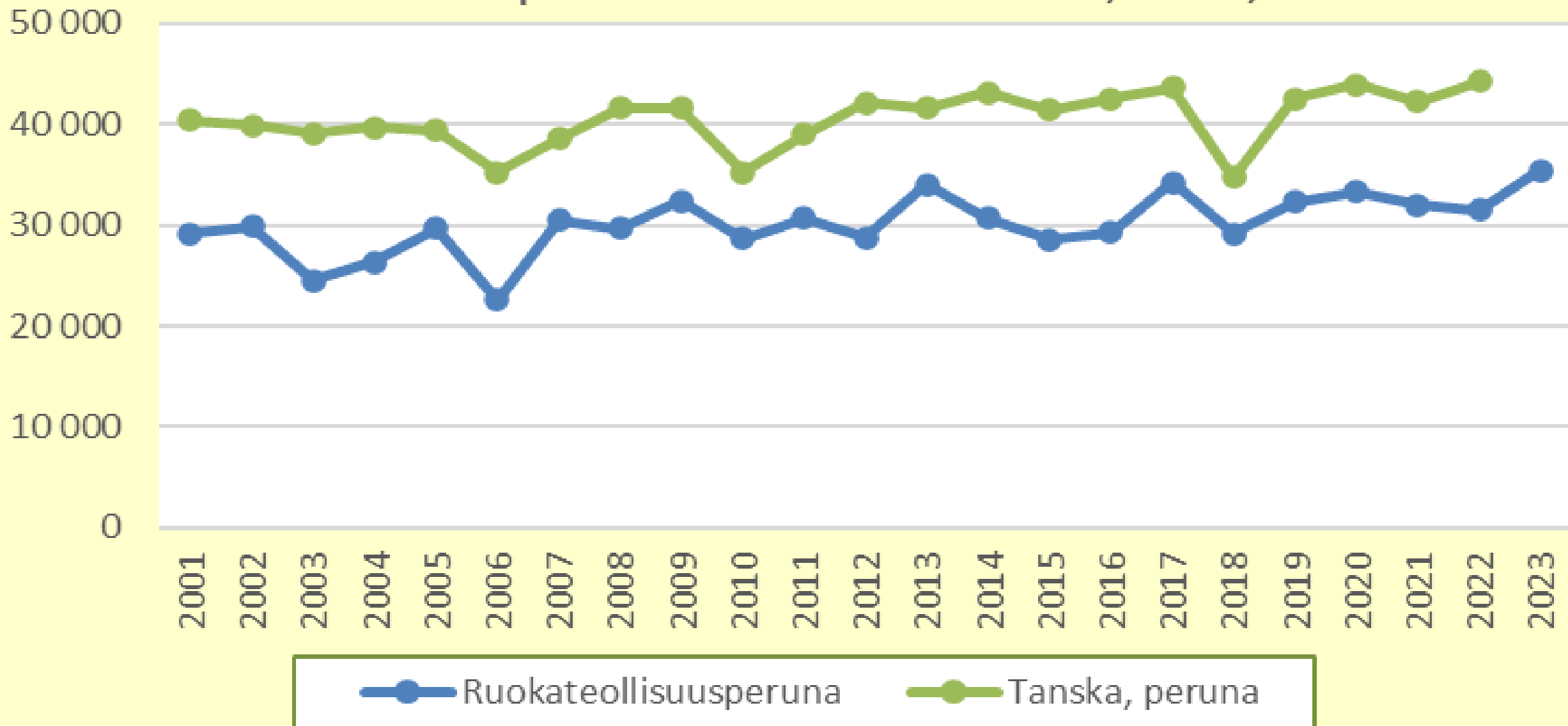
Teollisuusperunan viljely

- Tuotantoala on laskenut korona-aikana 150-200 ha
- Tilojen määrä vähentynyt tasaisesti
- Tilakohtainen keskiala ei ole enää juurikaan noussut viimeisten 5 vuoden aikana
- Teollisuusperunan satotasossa pientä kasvusuuntausta viimeisten 5 vuoden aikana

Ruokateollisuusperunan viljelyala ja tilaluku Suomessa 2013-2023, Luke

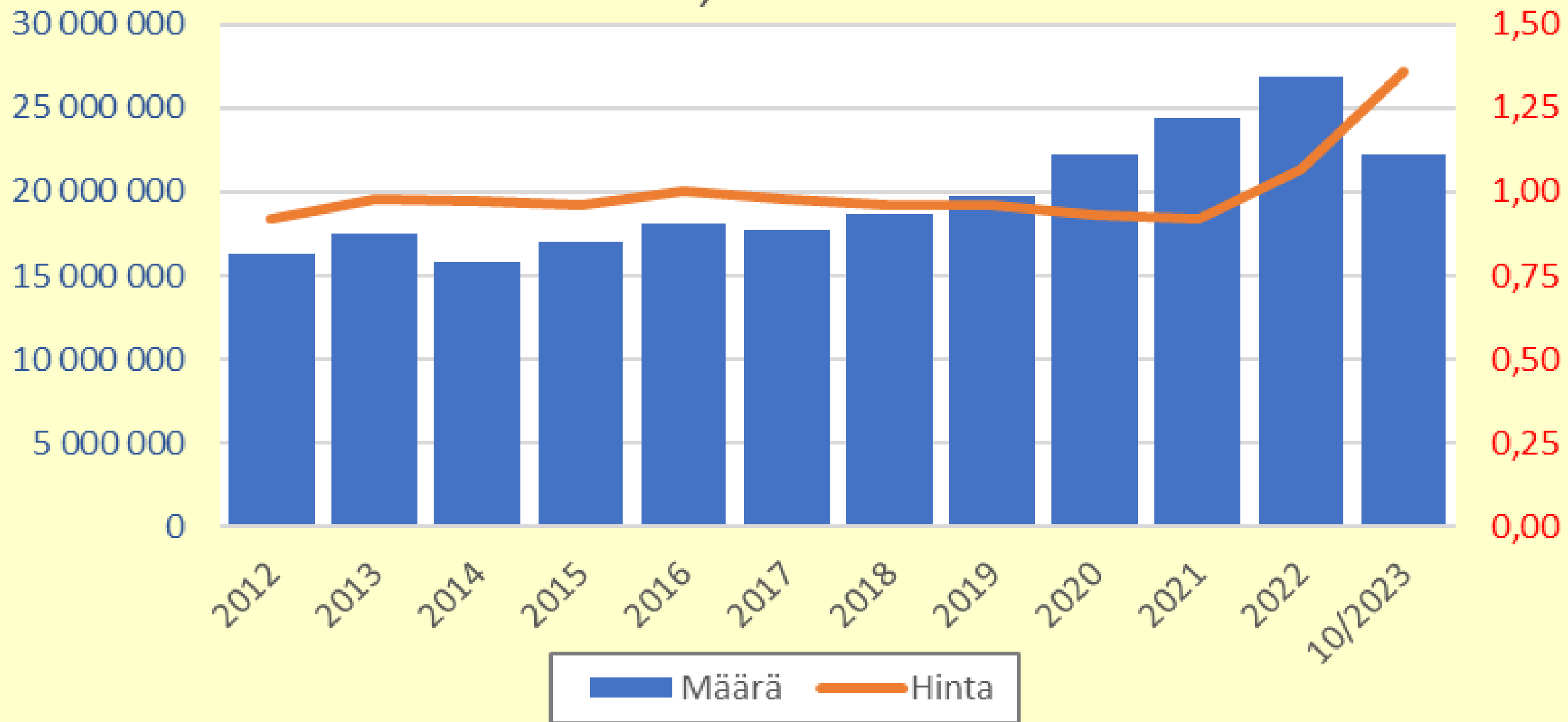
Ruokateollisuusperunan hehtaarisadot Suomessa vs Tanskan perunasato 2001-2024, Luke, FAO

Teollisuusperunan markkinat

- Vientiin olisi hyvät mahdollisuudet, jos olisi vietävää
- Tuontimäärät ja –hinnat ovat olleet kasvussa
  - Kahdessa vuodessa tuontihinta noussut 48 %

Pakastettujen peruntuotteiden tuontimäärä ja - hinta, Tullitilastot

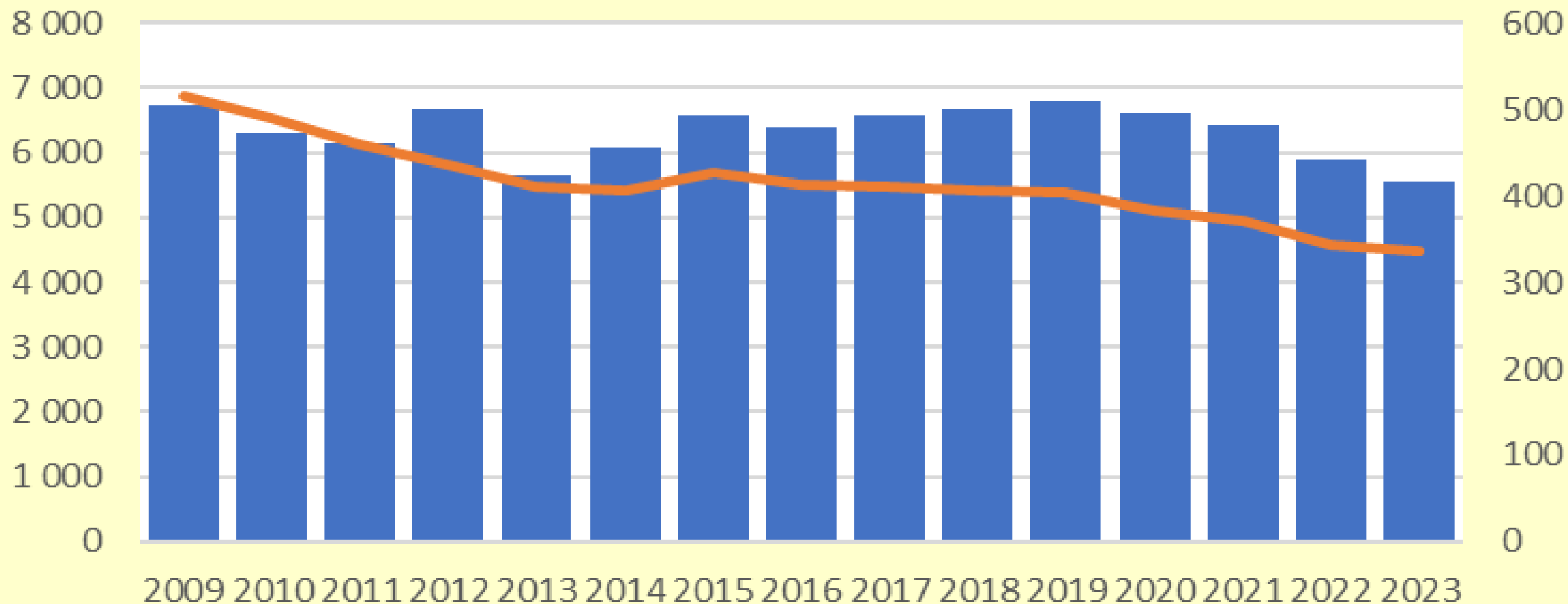

Tärkkelysperunan viljely

- Tuotantoala nousi 2019 asti, sen jälkeen laskua
- Tilojen määrä vähentynyt tasaisesti
- Tilakohtainen keskiala ei ole enää noussut pariin vuoteen
- Tärkkelysperunan satotaso junnaa paikallaan

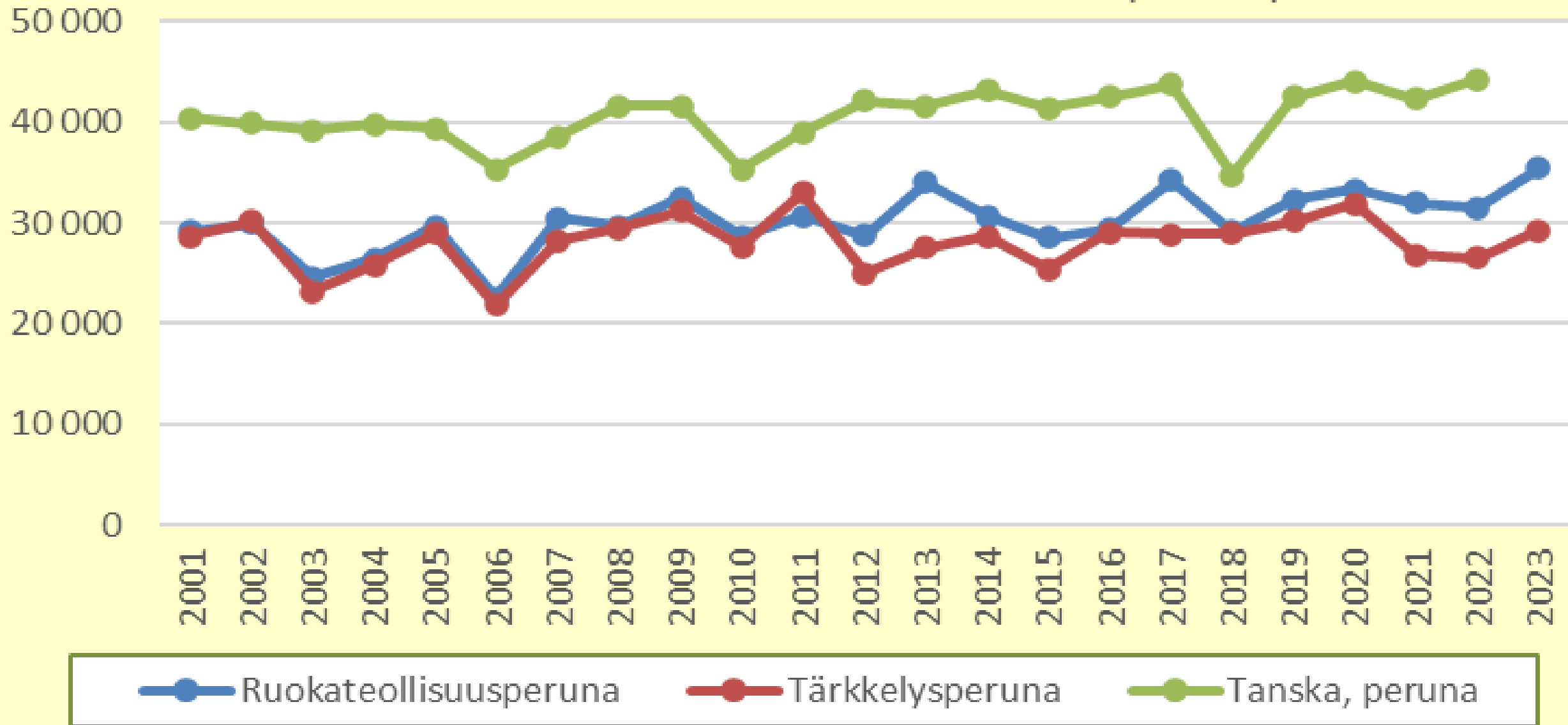
Tärkkelysperunan tuotantoala ja tilaluku Suomessa 2009-2023

■ Pinta-ala   — Tilaluku

Lähde: Ruokavirasto

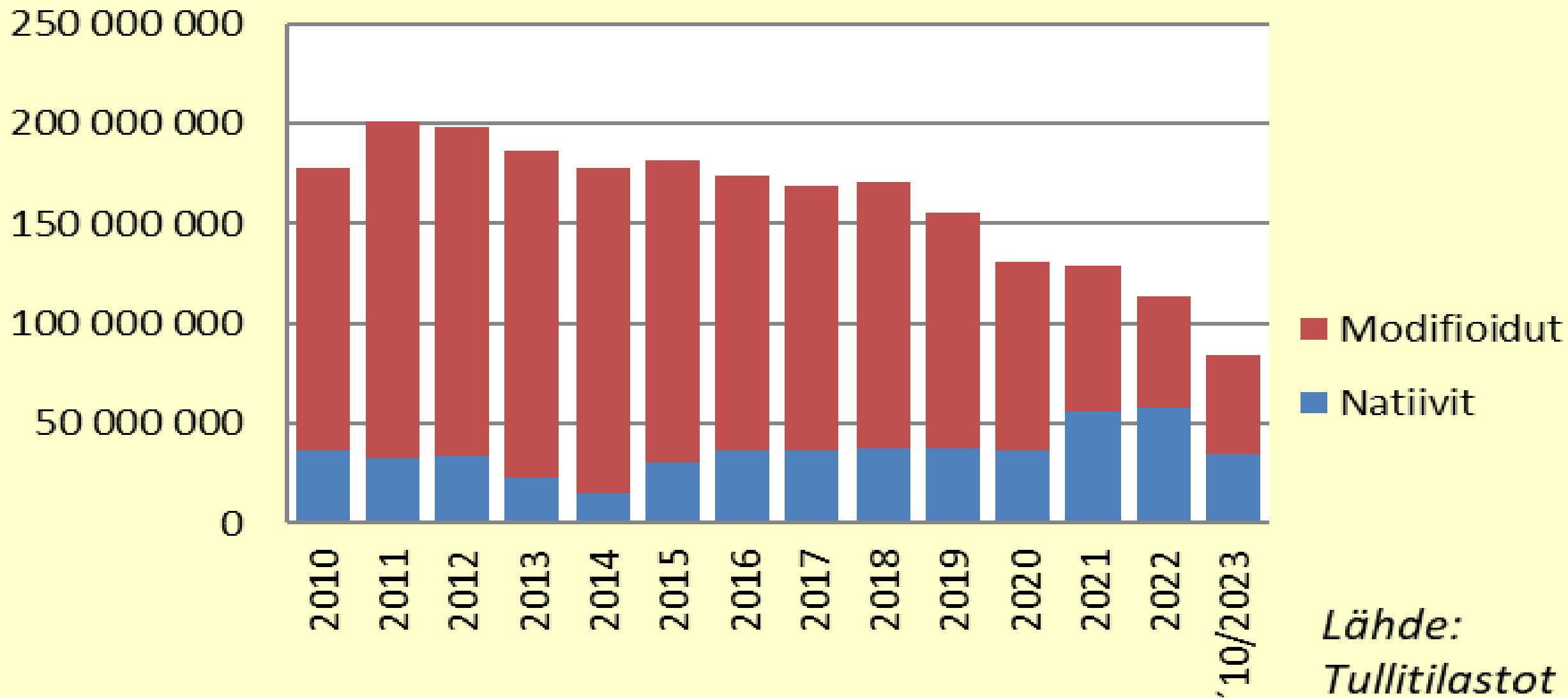
Tärkkelys- ja ruokateollisuusperunan hehtaarisadot Suomessa 2001-2024, Luke, FAO

Tärkkelysmarkkinoilla on mahdollisuuksia

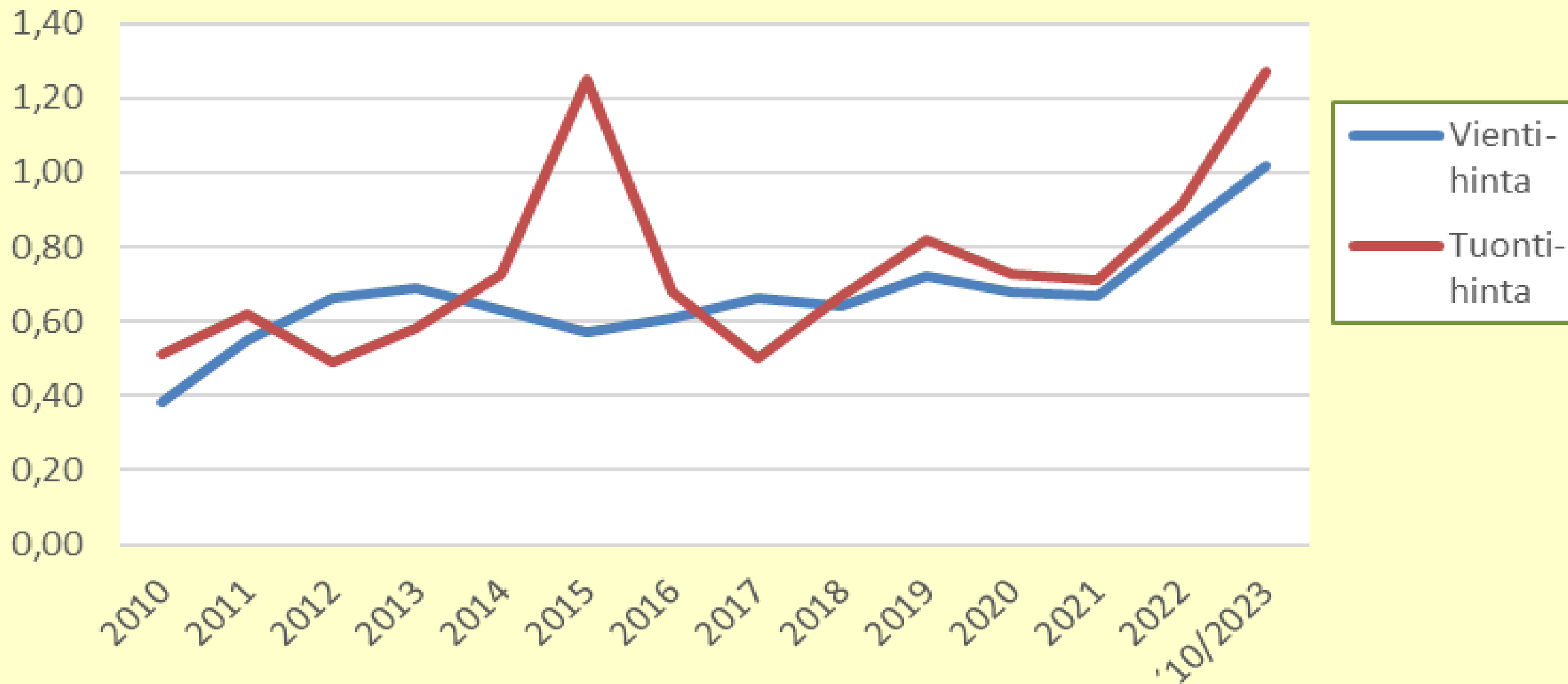
- Euroopan tuotannon leikkautuminen on syönyt varastomääriä
- Tämä näkyy hinnoissa positiivisena
- Vientiin olisi hyvät mahdollisuudet, jos olisi vietävää
- Vähenevistä tuontimääristä voi päätellä tärkkelyksen käytön olevan laskussa

Tärkkelysten tuontimäärät vuosittain, kg

Lähde:
Tullitilastot

Perunatärkkelyksen tuonti- ja vientihinnat, Tullitilastot

Kiitos!